

מסורת הש"ס

(א) [כתובות י"א, ט] נש
 (ב) [א, פסחים לז, מנחות
 ד: תרומות פ"ג מ"ג,
 (ד) תרומות פ"ג מ"א
 קדושין מו: (ה) דמאי פ"ה
 מ"י קדושין מו: מנחות ע,
 (ו) [ט"ז, א] (ז) [שם,
 (ח) [נע"ע תוס' כתובות י,
 ד"ה אמר],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תנאי כתובה
 וכו' באלמנה לבי"א דיש לה
 פירות וז"ל עין ר"פ יש
 מיתות:

מוסף רש"י

אין תורמין מן הטמא
 על הטהור. לכתוביה
 שפסקה את הכין (פסחים
 לג). ואם תרם בשוגג.
 שלא ידע שטבל זה טמא
 (שם). תרומתו תרומה.
 דלמדין כמנה דומי ולא
 תשאו עליו חטא בהרימם
 את חלבו, אם אינו קדוש
 נשאת חטא למה, מכאן
 למורס מן הרעה על היפה
 שתורמנו תרומה (מנחות
 כה). במזיד לא עשה
 ולא כלום. אין תרומתו
 תרומה, דרנן קנסויה
 משום דהוי' (שם). משאין
 נקוב על נקוב תרומה
 ויחזור ויתרום. מן
 הנקוב שלא נפטר בלאשה
 (קדושין מו:).

האשה רבה פרק עשירי יבמות

פ.ט.

עין משפט
 גר מצוה

בא א ב מ"י פ"ה מהל'
 תרומות הלכה ח
 טו"ע י"ד סימן של
 סעיף נז:
 בב ג מ"י שם הלכה כב
 טו"ע י"ד שם סעיף
 סה:
 בב ד מ"י שם הל' טו:

תוספות ישנים

רישא דעבדא איסורא
 קנסיה רבנן. וא"ת והא
 אמרין לקמן (דף: א) אמר
 לו מתא אשמו ונשא אחותה
 ואח"כ באת אשמו מותרת
 לחזור לו ואינה זריכה
 האחרת גט וחמאי הכי עבד
 איסורא שהיה בל עליה וי"ל
 דהכא סמך אשמיא דלעיל
 דלמיר גוריה שמה יאמרו
 גירש זה ונשא זה ומנאל
 אשם איש ויאלה בל גט
 וגם עבד איסורא ומשה
 זריכה גט אכל לקמן לית
 אלא טעמא דעבד איסורא
 דהא לא שייך למיר גוריה
 שמה יאמרו גירש זה ונשא
 זה דהתם אפי' גירש לא
 מ"י לנמשך אחותה דאיסורא
 בחייה ואפי' נתגדשה
 ומשום הכי אינה זריכה
 גט: (א) וא"ת מ"ש דהכא
 גבי אבטיח וקדשות משמע
 איפכא דבשוגג תרומתו
 תרומה ובמזיד אינה תרומה
 [משאין כן צ"ח ומומן
 דמזיד תרומתו תרומה
 ובשוגג אינה תרומה] וי"ל
 עוד י"ל דהכא איכא טעמא
 רבא שהרי הכל יודעים
 שאין קדשות מרה ואבטיח
 סרוח מהני כמו אינך ולכן
 בשוגג תרומתו תרומה
 ובמזיד אינה תרומה
 דקנסויה ליה. אכל גבי חומץ
 ויין איכא דמיחא ליה בחלל
 ואיכא דמיחא ליה בחמורא
 וא"כ כשיודע שהוא חומץ
 ומפריש ממנו על צ"ח טוב
 הדבר שהרי אמר' דמיחא
 ליה בחלל אכל כשסבר
 שהוא יין ומנאל חומץ הוי
 תרומה בטעות ואינה
 תרומה:

אמר' קידושי טעות. פי' בקונטרס כגון ע"מ שאני כהן ומנאל לוי
 וקשה דאם כן היכי פריך רישא נמי נשואי טעות הא אמר'
 לקמן דאין תנאי בנשואין ואר"י דקידושי טעות היינו שסבורה שמת
 בעלה ולא מת כמו שהוא אמת והשתא פריך שפיר רישא נמי נשואי
 טעות וא"ת ולימאל טעמא דסיפא
 משום קדושי טעות דכהן ומנאל לוי
 ולא יוכל להקשות מרישא דאין תנאי
 בנשואין ואר"י דקידושי טעות לא
 שכיחי דלא חיישין לשמאל יתלו
 בקידושי טעות ורבי עקיבא לחודיה
 הוא דחייש להכי לקמן בפירקין (דף
 ד: גבי רבי עקיבא מוסיף אף
 אשת אח ואחות אשה אכל רבנן
 לא חיישי:

מאי טעמא תקינו דת רבנן בתובה
 ב'י. אע"ג דק"ל כתובה
 דאורייתא שכותבין בכתובות כסף
 וז"ל מלתן דחזו ליה מדאורייתא הכא
 אמר ר"י דה"פ מ"ט תקינו לה רבנן
 לאלמנה כתובה שהיא דרנן לר"ה
 משום שלא תהא קלה בעיניו להוציאה
 הכי נמי אפי' תכולה שיש לה כתובה
 מן התורה קנסיה בכתובה כדי
 שמהא קלה בעיניו להוציאה (י) וכענין זה
 אשכחן לקמן (דף ט: גבי הפרת נדרים
 דאית ספרים דגרסי מ"ט אמור רבנן
 דבעל מיפר אע"ג דבעל מיפר מן
 התורה אלא ה"ק מאי טעמא אמור
 רבנן בעל מיפר היכא דאין מיפר מן
 התורה כי היכא דפ' ד' אחין (לעיל
 ט: ושם) גבי שומרת יבם דלמיר
 דכרז פנחס כל הנודרת יבם דלמיר
 בעלה נודרת משום שלא תתגנה וכו'
 דאיכא טעמא דתתגנה אם כן אפילו
 דאורייתא כמו הכא אמרו חכמים
 שלא יפר כדי שתתגנה:

אין תורמין מן הטמא ע"ה הטהור.
 ריב"ן פירש משום דלמיר
 (דברים יח) תמן לו ולא לאורו ואי
 אפשר לומר כן דפריך כל שעה
 (פסחים לג. ושם) פריך עלה ואם תרם
 בשוגג תרומתו תרומה ואמאי לימאל
 לו ולא לאורו ומשני תרם שהיתה לו

שעת הכושר ותמן לו ולא לאורו בשלל היתה לו שעת הכושר כגון דאחמין במחזור או שתלשה טמא ומשקה טופח עליה והתם אפי'
 בדיעבד אין תרומתו תרומה והכא היינו טעם דלכתחלה אין תרומה משום הפסד כהן כדפי' בקונטרס אי נמי היכא שהיתה לו שעת
 הכושר גזרו דלכתחלה לא יתרום אטו היכא דלא היתה לו שעת הכושר ועוד אר"י משום מכל חלבו זכיר לתרום מן היפה ומן הטמא
 על הטהור הוי מן הרעה על היפה ואע"ג דזמן הרעה על היפה אפילו במזיד תרומתו תרומה ואין זכיר לחזור לתרום דמתן במסכת
 תרומות (פ"ג מ"י) מן הרעה על היפה תרומתו תרומה ולא קתני ויחזור ויתרום כענין טפי משום דלא חזי לאכילה כלל אכל
 רעה חזיא קלת והיינו טעמא דקדשות ומנאל מרה דלזכר לחזור ולתרום משום דלא חזיא לאכול כמו שאר רעה דמנוכח צירושלמי
 דקרי לה ספק אולגין: **קישור** ונמצאת מרה. בשוגג איירי דמנוכח בשמעתין וא"ת דתרום יין על יין ומנאל חומץ אין תרומתו
 תרומה לפי שלא נתכוין לעשות חומץ תרומה דמתן במסכת תרומות דפ' התורם קדשות תרומה חזית של יין ומנאל של חומץ אם
 ידוע שהיתה של חומץ עד שלא תרמה אינה תרומה וגבי קדשות נמי אמאי היא תרומה כיון שאין חפץ לעשות תרומה גרועה כל כך
 ואין לומר דהתם כרבי דלמיר יין וחומץ שני מינין בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פד: ושם) דא"כ אפילו במתכוין לתרום מן החומץ על
 היין או מן היין על החומץ לא תהא תרומה דמתן במסכת תרומות (פ"ג מ"ד) אין תורמין ממין על שאין מינו ואם תרם אין תרומתו
 תרומה ואפילו מן היפה על הרעה דקדמתי התם ואר"י דין וחומץ אע"פ שהם מין אחד מכל מקום שני שמות הן זה יין זה חומץ
 ולכן הוי טעות טפי ולא הוי תרומה אכל קדשות ומנאל מרה לא הוי טעות כל כך דלקדשות נתכוין והרי היא קדשות (א) וכן מן הטמא
 על הטהור בשוגג תרומתו תרומה דתרום אותו שם שנתכוין לו מיהו בתוספתא משמע דהיא חומץ על יין דלא הוי תרומה כרבי
 אחי' דמסכים בה בהדיא דכרי רבי שרבי אומר יין וחומץ שני מינין וחכמים אומרים מין אחד ואפשר דלרבנן דלמיר מין אחד במתכוין
 לתרום מן יין ומנאל חומץ הוי תרומה ויחזור ויתרום כמו בתורם קדשות ומנאל מרה ואפי' לרבי אם במתכוין תרום מן החומץ על
 היין הוי תרומה דמאורייתא הוי מין אחד וכן משמע בהדיא צירושלמי ספ"ב דתרומות דפליג רבי אר"י ישמעאל בר' יוסי שאמר משום אביו
 תורמין מיין על חומץ ורבי אומר דאין תורמין וקאמר ר' יהושע בן לוי מסתברא יודה רבי לרבי מורה ומאי טעמא דרבי שאם אחת
 אומר שמונת לתרום מיין על חומץ אף הוא סבר שמונת לתרום חומץ על יין אע"ג דלא גזר בעלמא מן היפה על הרעה אטו דלמאל אחי
 לתרום מן הרעה על היפה גבי חומץ איכא למיגזר טפי משום דאיכא דמיחא ליה בחלל טפי מבחמורא דלמיר דהמוכר את הספינה
 (ג"ז שם) ושני מינין דקאמר רבי היינו שעשאוהו חכמים כשני מינין ולא הוי תרומה היכא דטעה שהיה מתכוין ליין ומנאל חומץ:
מזיד עבד איסורא. ולכן שויה רבנן כאלו לא תרם כלל והדר ההוא גירוא לטיבאל דאי אמרת תרומה הוא אחי למיפיש דהא
 שוי נפשיה רשע שוגג לא עבד איסורא מדעת הלכך לא חשיד דלמאל פשע כן פי' ריב"ן אכל אין לפרש דשוגג לא עבד
 איסורא לא קנסיה אכל מזיד קנסו דאין זה קנס דהדר לטיבאל דטפי דמי קנס הא דלמיר דיוחזור ויתרום שזכיר להפריש שתי תרומות:
איבעי י"ה ב"י בעמיה. כלומר יפריש על מה שהוא מנייה וזיה כדי שיעזוב וכו' לא: **לרב** נתן בר' אושעיא. דלמיר לא
 עשה ולא כלום לתקן את השירים אכל תרומה הוי ומיתקן ההוא גירוא מאי שגא מהא דמתן מן הנקוב על שאינו נקוב
 כו' דההוא גירוא גופיה לא מיתקן משום דמאורייתא לא הוי תרומה הכי נמי מן הטמא על הטהור כיון דמאורייתא לא הוי
 מתקון כדלמאל דעתך השתא אמאי משוי ליה מתקון מדרבנן להפקיע איסור מאורייתא אכל לרב חסדא דמשוי ליה טבל
 ינחא והאי דבשוגג תרומתו תרומה היינו משום דלא קפיד קרא אלא אמיר דכתיב ולא תשאו עליו חטא (במדבר יח) דמשמע מזיד
 דאיכא

שנתן לה אחרון גט. שאירסה: מכלל דלא צעיא גט. אפילו
 מדרבנן דאי צעיא גט הא קי"ל [לקמן דף טז]. דלפי' ריח הגט פוסל
 לכהונה: סיפא. לגבי קידושין והאי דקדאמרת דלא צעיא גט ודקשיא
 לך שמה יאמרו גירש זה וקדש זה כו' לא אחי למימר הכי אלא אמרי
 מדנפקא בלל גט קידושי טעות הוו
 כגון על מנת שאני כהן ומנאל
 ישראל: קנסיה רבנן. ולא תלין
 לקולא: **תנאי כתובה**. מוזנייכי
 וכסותיכי ופירות שאכל נמי לא
 משלם אע"ג דאין לה כתובה משום
 דרבנן קנסיה. ומשום דאשכחן
 באלמנה (א) דיש לה פירות שאכל
 הוי דלזכרין למימר הכא דאין
 לה: אין תורמין מן הטמא כו'.
 משום הפסד כהן: בשוגג תרומתו
 תרומה. כדכרי אלעזר לקמן: **ההיא**
גירוא. דתרומה: אם השירים. את
 הטהור שזה היה עושה אותו שירים:
אכל תרומה הוי. וקדשה ויחזור
 ויתרום מן הטהור: **דלמאל פשע**. ולא
 הדר מפריש מן הטהור. ולקמן: פריך
 כיון דמאורייתא תרומה היא מדקדמתי
 בשוגג תרומתו תרומה היכי מפקעין
 לה מקדושתה משום דלמאל פשע:
ומנאל מרה. שוגג הוי מדקדמתי
 נמנאל מכלל דמעיקרא לא הוי
 ידע: **בפרי מאני ציית**. כלומר התם
 כיון דמתרי מאני כי אמרת ליה הדר
 תרום מאידך ציית לך וליכא למגזר
 דלמאל פשע אכל מטמא על הטהור
 דתרומתו בחד מנה רבו בעיני
 נקוב כי אמרת ליה מן זו וחזור
 והפרש אחרת אינו שומע לך ונתן
 את הטמא להן ומוטב תחזור זו
 לטיבאל ויתן טהורה לכהן: **אכל**
תרומה הוי. והכא מדליקה מיד:
 מאי

ויחזור ויתרום התם שוגג קרוב למזיד דאיבעי ליה למיטעמיה ורמי מזיד אמזיד
 הכא קתני במזיד לא עשה כלום התם נתן **התורם** משאין נקוב על נקוב
 תרומה ויחזור ויתרום בתרי מאני ציית בחד מנא לא ציית ולרב נתן ברבי
 אושעיא דאמר לא עשה ולא כלום לתקן שירים אבל תרומה הוי
 מאי